

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'קמז

ערב שבת קודש
פרשת בלק
ט' בתמוז התשע"ו
שנת ה'קהל

יוצא לאור עלידי
צעירי אגודת חב"ד באה"ק

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ט' בתמוז ה'תשע"ו - ט"ז בתמוז ה'תשע"ו

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ט' בתמוז	הלי מקואות פרק ה-ז.	הלי תמורה פרק ג.	מ"ע קט.
ש"ק	י' בתמוז	פרק ח-י.	פרק ד.	מ"ע קט.
א'	י"א בתמוז	פרק יא. הט לבי וגוי. ספר נזיקין והוא ספר אחד עשר.. הלי נזקי ממון.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	לב טהור וגוי. ספר טהרה והוא ספר עשירי.. הלי טומאת מת.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קט. רלז.
ב'	י"ב בתמוז	פרק ג-ה.	פרק ב.	מ"ע רמ.
ג'	י"ג בתמוז	פרק ו-ח.	פרק ג.	מ"ע רלח.
ד'	י"ד בתמוז	פרק ט-יא.	פרק ד.	מ"ע רמא.
ה'	ט"ו בתמוז	פרק יב-יד.	פרק ה.	מ"ע רמא.
ו'	ט"ז בתמוז	הלי גניבה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ו.	מ"ע רלט.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחה	חמה	זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	120 ד'	72 ד' לפני הזריחה								
ו', ט' בתמוז	3.14	4.20	4.47	5.53	9.14	12.47	1.22	7.47.7	8.15	
ש"ק, י' בתמוז	3.15	4.21	4.47	5.53	9.14	12.47	1.22	7.47.3	8.15	
א', י"א בתמוז	3.16	4.22	4.48	5.54	9.15	12.47	1.22	7.46.9	8.14	
ב', י"ב בתמוז	3.17	4.23	4.49	5.55	9.15	12.47	1.22	7.46.5	8.14	
ג', י"ג בתמוז	3.18	4.23	4.50	5.55	9.15	12.47	1.22	7.46.0	8.13	
ד', י"ד בתמוז	3.20	4.24	4.50	5.56	9.16	12.47	1.22	7.45.5	8.12	
ה', ט"ו בתמוז	3.21	4.25	4.51	5.56	9.16	12.47	1.22	7.45.0	8.12	
ו', ט"ז בתמוז	3.22	4.26	4.52	5.57	9.16	12.47	1.22	7.44.4	8.11	

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ
בלק	7:10	8:27	7:26	8:29	7:18	8:31	7:27	8:28
פינחס	7:07	8:23	7:22	8:25	7:15	8:26	7:23	8:24

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונב

עורך אחראי: לוי שייקביץ • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף יצחק אולידורט

מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

טל' 03-3731777, פקס: 03-9606169, 0793 ISSN 7474

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

פסקו למעלה שזה יום טוב ויום סגולה

את הייסורים והמאסר לקח על הרבי על עצמו והוציא את כולם ידי חובה, אולם בשמחת הגאולה והיום טוב שיתף את כלל ישראל • יש לנצל את כל מה שניתן ביום זה להתעוררות עצמו והסביבה • מה בין "לדבר חסידות" ו"לומר חסידות" • מה ההבדל בין שכל אנושי לשכל אלוקי, וכיצד הועיל הדבר לרבי להיפטר מן המאסר • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

כל תרי"ג מצוות, מלבד מצוות התלויות במלך, שהמלך מוציא את כל בני ישראל. ומזה רואים שני עניינים:

(א) גם מצוות המלך שייכות לכל בני ישראל, שכל בני ישראל מחוייבים בהם. ולכן איתא בגמרא⁴ "חכם שמת אין לנו כיוצא בו, מלך ישראל שמת כל ישראל ראויים למלכות".

(ב) האופן שעלידו מקיימים כל בני ישראל את מצוות המלך הוא עלידי המלך, שהמלך בעשייתו מוציא את כל בני ישראל. ומזה רואים שישנם עניינים שעשייתם עלידי נשמה כללית מוציאה את כולם –

אלא הרבי רצה שכולם ישתתפו בזה עלידי העשייה שלהם. והיינו לפי שישנם עניינים שבהם "מצוה בו יותר מבשלוcho"⁵. הגם שעלידי שליח קיים את הדבר, אבל חסר ההידור שבוה. והרבי רצה שגם ההידור יהיה אצל כל בני ישראל, "ובחרת בחיים"⁶, להשתתף ולרכוש אות בספר-

א. בכלל! הרי נשמתו של נשיא היא נשמה כללית, ובמילא, רוב ענייניו אינם עבור עצמו בלבד, אלא יש להם שייכות לכל המקושרים אליו.

הרבי, כ"ק מו"ח אדמו"ר צוקלה"ה נבג"מ זי"ע, בעל השמחה, אמר² – בשעה שדובר אודות כתיבת הספר תורה לקבל פני משיח – שבאמת הי' יכול לממן בעצמו את כל ההוצאות עבור הקלף והדיו והכתיבה, אלא שרצונו שכל בני ישראל יוכלו להשתתף בזה.

כלומר: לא רק שהרבי לא רצה שרק לו לבדו תהי' הזכות, אלא יתירה מזה, שלא הסתפק בכך שהוא יוציא את כולם כמו שביכולתו של נשמה כללית ונשיא להוציא את כולם,

– כפי שמצינו³ שכל אחד ואחד מישראל צריך לקיים כל תרי"ג מצוות התורה, ואם אינו מקיים, באה נשמתו לעולם בגלגול נוסף, עד שתקיים

(1) שיחה זו (עד סוס"ג) הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר (באידית), ונדפסה בלקו"ש ח"ב ע' 589 ואילך. במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.

(2) ראה גם שיחת יום א' פ' פינחס, י"ג תמוז תשי"ב ס"ז (תורת מנחם – התוועדות ח"ו ע' 58). ח"י ע' 131. וש"נ.

(3) ראה תניא אגה"ק סכ"ט. וראה גם לקו"ש ח"ח ע' 192 הערה 55 ובשוה"ג. וש"נ.

(4) הוריות יג, א וירושלמי פ"ג ה"ח.

(5) קידושין מא, א. וראה שו"ע אדה"ז או"ח סר"נ ס"ד ובקו"א שם.

(6) נצבים ל, יט.

תורה לקבלת פני משיח.

ב. בגאולת י"ב י"ג תמוז שבאה על-ידי המאסר – שהרי דווקא על-ידי מאסר יכולה להיות גאולה – גם בזה נהג הרבי בטובת עין.
את המאסר – לקח לעצמו בלבד, ובכך הוציא את כולם, שהרי המאסר לא היה בגלל עניין פרטי, אלא בגלל הפצת התורה והחזקת המצוות, שבזה היו מחוייבים כל בני-ישראל שהיו באותו

את כל מה שיש בדבר. ישנם כמה חילוקים בזה, אבל "נותן" אמיתי – בעין יפה נותן, היינו, שנותן את הבור והעלייה, את המטה עם המעלה. ובמילא, גם המקבל צריך לקבל בעין יפה, לא פחות ממה שנותן לו הנותן, ולנצל את כל העניינים שנותנים לו.

וכפי שהרבי כותב במכתבו¹⁰ באיזה אופן יש לנצל את היום טוב – לערוך התוועדות, היינו, לא להסתגר בד' אמותיו ולהתבונן בכל מה שהיה אז,

בשעה שישראל קובעים יום טוב למטה אזי קיימו בבית דין שלמעלה מה שקבלו למטה, היינו שפסקו למעלה שיום זה יהיה יום טוב ויום סגולה

אלא לערוך התוועדות ולעורר את עצמו והסביבה, כמבואר במכתב בארוכה.
וכאמור לעיל שזהו יום סגולה שכל ההחלטות שיתקבלו בחיזוק התורה ומצוות, יבואו בפועל, ובהצלחה מופלגה, ויומשך על כל השנה כולה במעשה בדיבור ואפילו במחשבה.

* * *

ד. כ"ק מו"ח אדמו"ר, בעל השמחה, סיפר בהתוועדות¹¹:
פעם הלך יחד עם אביו, כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, לטייל באחד הרחובות של רוסטוב (כ"ק מו"ח אדמו"ר אמר שם הרחוב שבו טיילו), וכ"ק אדמו"ר נ"ע דיבר עמו בעניין עמוק בחסידות. כ"ק מו"ח אדמו"ר היה שקוע מאד ברעיונו ("ער האָט זיך זייער פֿאַרטראַכט"), עד כדי כך, שלא הבחין בכך שאדמו"ר נ"ע עמד, והמשיך ללכת בהיותו שקוע ברעיונותיו, עד שאדמו"ר נ"ע קראו בשמו,

זמן ובאותו מקום, והרבי עמד בראש וניהל זאת, ובמילא, להשקפתם – של ה"יעווסעקציע" – שעל זה מגיע מאסר, היו צריכים לאסור את כל אלו שהיו מחוייבים בזה, ובפרט אלו שעסקו בזה תחת הנהלתו של הרבי. אבל הרבי לקח זאת על עצמו, והוציא את כולם במאסר, וכן בייסורים שהיו לפני המאסר ולאחריו, מלבד יחידי סגולה שזכו גם הם לכך.

מה שאין כן בגאולה והיום טוב – שבשעה שישראל קובעים יום טוב למטה אזי קיימו בבית דין שלמעלה מה שקבלו למטה⁷, היינו, שפסקו למעלה שיום זה יהיה יום טוב ויום סגולה להמשיך כל הארות והשפעות הקשורות עם תורה ומצוות – עניין זה לא לקח הרבי לעצמו בלבד והוציא את כולם, אלא עשה זאת באופן שכל יהודי ישתתף בזה, ויעורר את בני ביתו וסביבתו אודות פרשת החג, להסביר להם "דברי הצומות וזעקתם"⁸ והגאולה שהיתה, ושכל אחד יוכל להשתתף בזה בממונו, בגופו ובנשמתו.

ג. אמרו חז"ל⁹ הנותן בעין יפה נותן, היינו, שנותן

⁷ וש"נ.

¹⁰ נדפס בקונטרס חג הגאולה יב"ג תמוז ה'תש"ח (קונטרס נט – סה"מ תש"ח ע' 263 ואילך). ולאח"ז באגרות קודש שלו ח"ב ע' פ ואילך.

¹¹ שיחת יום ב' דחג הסוכות תרצ"ו ס"ח (סה"ש תרצ"ו ע' 9).

⁸ ע"ד מגילה ז, א. וש"נ.

⁹ אסתר ט, לא.

⁹ ב"ב נג, א. וראה תורת מנחם – התוועדויות ח"ג ע' 38 ואילך.

ואמר לו אדמו"ר מהר"ש: "רעדן חסידות" הוא הדיבור על אודנין דשמעין¹⁴, ואילו "זאָגן חסידות" היינו כאשר השומעים אינם "כלים" לקבל העניין, אלא שהעניין חוזר ומתעורר ("עס רופט זיך אָפּ") לאחר זמן אם לא בעצמו אזי אצל בנו או נכדו. ולכן - סיים אדמו"ר מהר"ש - כאשר הנני מספר אודות מאמר חסידות שהשומעים לא היו כלים, הנני משתמש בלשון "געזאָגט חסידות";

ואז פנה וחזר אליו. ואמר לו אדמו"ר נ"ע: החילוק בין שכל אנושי לשכל אלקי הוא - ששכל אנושי מתחיל מהשגה ומזה בא לידי אמונה (והיינו לפי שהשכל עצמו מכריח שהוא בהגבלה וישנו מה שלמעלה ממנו¹²), ואילו שכל אלוקי מתחיל מאמונה ומזה בא לידי השגה. המקום שעמד אז אדמו"ר נ"ע, היה אצל אותו

יש לנצל את היום טוב – לערוך התוועדות, היינו, לא להסתגר בד' אמותיו ולהתבונן בכל מה שהיה אז, אלא לערוך התוועדות ולעורר את עצמו והסביבה

וכאשר הנני מספר אודות מאמר חסידות על אודנין דשמעין, הנני משתמש בלשון "גערעדט חסידות".

1. מסיפור הנ"ל רואים שני עניינים:

(א) עד כמה מדוייקת כל תנועה של נשיא - תנועה בכלל, ובפרט כאשר אומר איזה עניין לזולת.

(ב) מעלת אמירת ("זאָגן") חסידות - שאפילו אם בשעת מעשה לא חדרו הדברים את השומעים ("עס האָט זיי ניט דערנומען"), בהכרח לומר שבהעלם ובפנימיות חדרו בהם הדברים, וראיה לדבר, שהרי לאחר זמן מתעורר אצלו העניין, או אצל בנו ובתו, בן בנו ובן בתו, ומזה מוכח שגם בשעת מעשה חדרו הדברים בהעלם.

והעניין בזה - שאמירת תורה אינו עניין ש"מכניס בוז ומוציא בוז"¹⁵, אלא באופן שהדברים חודרים בו, והיינו, לפי שבנוגע לתורה נאמר¹⁶ "הלא כה דברי כאש", ולכן פועלים הדברים כמו אש שפועלת בירור וזיכוך ועליה, שהרי טבע האש שעולה למעלה, והפעולה היא מיד, אלא

הבית שבו היה אחר כך בית הג.פ.או. ופעם, כאשר קראו את כ"ק מו"ח אדמו"ר לשם - בשנים לאחר זיה - ושאלו אותו שאלות שונות, הנה בין הדברים אמר להם גם פתגם הנ"ל אודות החילוק בין שכל אנושי לשכל אלקי, ששמע מאדמו"ר נ"ע באותו מקום.

זהו העניין שאימרה ("א וואָרט") של צדיק יכולה לחזור ולהתעורר ("זיך אָפרופן") שנים רבות לאחר זיה.

2. עוד סיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר בהתוועדות בתקופה הנ"ל¹³, בשם אביו, כ"ק אדמו"ר נ"ע:

אביו, אדמו"ר מהר"ש, היה אומר לפעמים הלשון "רעדן חסידות" (לדבר חסידות), ולפעמים היה אומר הלשון "זאָגן חסידות" (לומר חסידות).

כ"ק אדמו"ר נ"ע התייגע בפירוש העניין, - סתם לשאול, הרי זה סדר של "חיצון", אלא רק לאחר שמתייגעים בעניין עד כמה שידו מגעת, אזי יכולים לשאול -

ולאחרי שהתייגע ופירש לעצמו החילוק בין "רעדן חסידות" ל"זאָגן חסידות" - אזי שאל אצל אדמו"ר מהר"ש.

14) ראה זח"ב קפו, ריש ע"ב.

15) אבות פ"ה מט"ו.

16) ירמ" ב, כט. וראה ברכות כב, א.

12) תיבות אלו אינם בכירור (המו"ל).

13) שיחת ליל שמע"צ ס"ה (סה"ש שם ע' 12).

שלפעמים מתגלה הדבר לאחרי זמן.

ז. והנה, בפתגם הנ"ל אודות החילוק בין שכל אנושי לשכל אלוקי – צריך להבין:

כיון שבשניהם יש הן אמונה והן השגה, שהרי גם בשכל אנושי באים לידי אמונה, וגם בשכל אלוקי באים לידי השגה – אם כן, מהו החילוק מהיכן מתחילים?

אך העניין הוא, שכאן רואים שנוגע גם סדר הדברים.

שכל אנושי הוא בחינת נברא, ושכל אלוקי הוא בחינת בורא. וזהו שתובעים מכל אחד ואחד מישראל להיות בבחינת "ואתם הדבקים בה" אלקיכם"¹⁷, היינו, לצאת מגדר נברא ולהכניס את עצמו בגדר בורא.

ובעניין זה נוגע גם שינוי הסדר:

כאשר ההתחלה היא בעניין של שכל, אזי היסוד הוא בהגבלה, שהרי השכל הוא בהגבלה, ולכן, אף-על-פי שלאחרי זה בא לידי אמונה, מכל מקום, כיון שההתחלה והיסוד הוא השכל המוגבל, אזי גם האמונה היא בהגבלה, והיינו, שהאמונה היא רק עד כמה שמוכרח מצד השכל.

ושני עניינים בזה: א) שכל הוא עניין שיכול להשתנות, ובמילא, כאשר יבין בשכלו באופן אחר, אזי יאבד גם את האמונה. ב) ובעומק יותר: מלבד האפשרות לשינוי כו' – הרי כללות עניין האמונה שמצד השכל הוא בהגבלה, כי מכיוון שהאמונה בנויה על השכל שהוא בהגבלה, אזי גם האמונה היא בהגבלה.

אמנם, כאשר ההתחלה היא בעניין של אמונה

– הרי כיון שאמונה היא בלי גבול, אזי גם ההשגה שבאה מצד האמונה היא בלי גבול, שהוא עניין מרחב ההשגה.

ח. ועל-פי זה יש לבאר בדרך אפשר הטעם שכ"ק מו"ח אדמו"ר אמר פתגם הנ"ל בהיותו בבית הג.פ.או.:

בית הג.פ.או. היה המקום שבו רצו לפעול מאסר על אלקות.

ואכן, אילו ענינו של יהודי היה בהגבלה, על דרך האמונה שבאה על-ידי שכל אנושי שהתחלתה ויסודה הוא עניין השכל – אזי היה שייך על זה עניין של מאסר;

ולכן אמר כ"ק מו"ח אדמו"ר פתגם הנ"ל, שתוכנו, הודעה כללית שהסדר בשכל אלוקי הוא שהגישה הראשונה היא עניין האמונה, והיינו, שזהו עניין שאין עליו הגבלות כלל, ובמילא לא שייך על זה עניין של מאסר ח"ו.

ט. (וסיים כ"ק אדמו"ר):

"ב תמוז הוא יום מסוגל, ויש בו נתינת כוח לכל אחד ואחד מישראל לצאת ממאסר הגוף ונפש הבהמית.

צריכים אפוא לידע שהסדר בזה הוא – שהגישה הראשונה צריכה להיות מצד אמונה שלמעלה מהשכל, ודווקא על-ידי זה יכולים להיפטר ממאסר הגוף ונפש הבהמית, כי אמונה אין עליה הגבלות כלל, ועד שפועלת גם בהשגה עניין המרחב, בלי גבול, כנ"ל.

(קטעים מהתוועדויות י"ג תמוז

ה'תשט"ו, ו"פ חוקת-בלק, י"ב תמוז ה'תשי"ט.

תורת מנחם כרך יד עמ' 181-183, כו עמ' 69-72)

(17) ואתחנן ד, ד. וראה אבות דר"ג ספ"ד.

"אין עוד מלבדו"

מגאולת נשיא הדור באים לגאולה האמיתית והשלימה

כל ענייני גאולה קשורים ושייכים לגאולה האמיתית והשלימה – "כיוון דשם גאולה עלה", ועל-אחת-כמה-זכמה בגאולה של נשיא הדור, "שנשיא הדור הוא ככל הדור כי הנשיא הוא הכול", ונשיא של דור זה, דור האחרון של הגלות, שהוא דור הראשון של הגאולה, ובפרט על-פי דברי נשיא הדור, בעל הגאולה, במכתבו הידוע לחגיגת י"ב תמוז הראשונה:

"לא אותי בלבד גאל הקב"ה בי"ב תמוז, כי אם גם את כל מחבבי תורתנו הקדושה, שומרי מצווה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה", גאולה דכל ודכלל ישראל – הרי בוודאי שגאולה זו קשורה ושייכת ביותר לגאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח צדקנו.

(מהתוועדות שבת קודש פרשת חוקת, ז' בתמוז ה'תש"נ. התוועדות תש"נ כרך ג, עמ' 407-408)

גילוי הקשר העצמי בין ישראל לקב"ה

בשעה שהגיעה בשורת הגאולה בי"ב תמוז, היה חסיד ששר ניגון ברוסית שתוכנו היה "אין עוד מלבדו" ("ניעט נייעט ניקאוואָ קראַמע יעוואָ אַדנאוואָ"), וזה נתפרסם...
ויש לומר הביאור בזה:

כל גלות משתלשל מה"גלות" (העלם) הראשון – שזהו כללות עניין בריאת העולם, שנברא על-ידי ריבוי השתלשלות מדרגה לדרגה וריבוי צמצומים והעלמות כו', עד שנברא עולם מלשון העלם והסתר, ועד יתירה מזה – עולם הזה הגשמי ה"מלא קליפות וסטרא אחרא", ו"כל מעשה עולם הזה קשים ורעים והרשעים גוברים בו", אשר בהם נמצא האור האלוקי בגלות...

וגאולה פירושה, שבעולם [ובפרטיות – בגוף ונפש החיונית] מתגלה האמת, שמציאותו האמיתית הוא רק כלי להאור אלוקי [ולהנשמה] שמחיה אותו, כך שבכל פרט ופרט מהבריאה ניכר "אמיתת המצאו". וזהו תוכן "אין עוד מלבדו", שאין שום מציאות בעולם ("אין עוד") "מלבדו", זאת אומרת שבמציאות העולם נרגש איך שכל מציאותו היא ("לא נמצאו אלא מ)אמיתת המצאו", שמציאות העולם גופא היא אלוקות – כפי שיתגלה בשלימות לעתיד לבוא...

ובפשטות – שעל-ידי הגאולה נעשה "נודע גלוי לעין כל" שהעבודה בהרצת תורה וחיזוק הדת "מותרת היא על-פי חוקי המדינה", שגם העולם מכיר את האמת דאלוקות ותורה. ועל-דרך זה גם לאחרי הגאולה – נפתחה דרך חדשה בהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה בכל קצווי תבל, כולל גם הפצת שבע מצוות בני נח, כהכנה לגאולה האמיתית והשלימה, שאז יהיה שלימות הגילוי בעולם ד"אין עוד מלבדו".

(מהתוועדות ש"פ חוקת ה'תשמ"ח. התוועדות תשמ"ח כרך ג, עמ' 562-563)

ישנם ויהיו עוד רבות מופתי

כאשר שואלים יהודי: מה היה המופת האחרון שראה? הוא משיב: מה פתאום האחרון?! ישנם ויהיו עוד רבות מופתי, ורבות בלשון התורה פירושו יותר ויותר, עד בלי הגבלה.
עד תיכף ומיד, הגאולה האמיתית והשלימה, כמו שכתוב "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", נפלאות גם בערך לנפלאות במצרים – הן באיכות הנפלאות והן בכמות הנפלאות...

(משיחת ש"פ חוקת תנש"א. התוועדות תנש"א כרך ג, עמ' 224)

צפת עיר הקודש

פעמים רבות העלה הרבי על נס את מעלותיה • בקיץ תשל"ג שיגר את השליח הרה"ח ר' אריה ליב קפלן ז"ל לייסד ישוב חב"די בצפת • על פעילות חב"דית בעיר שהחלה קודם לכן על־ידי תלמידי התמימים • ועל יליד צפת, תלמיד חכם מצאצאי ה'צמח צדק', אשר דאג לקיום חב"ד בגליל, ומהווה מקור נכבד לתולדות חב"ד בצפת • רשימה ראשונה

אין כאוויר צפת הזך

בהזדמנויות נוספות שוחח הרבי ברבים אודות ייחודה של צפת. כך למשל ציטט הרבי בפורים תשל"ח (מספרי קבלה): "צפת מוכנת ומזומנת להשיג בה סוד עומקה של תורה וסודותיה כי אין אוויר זך בכל ארץ ישראל כמו אוויר צפת" (ליקוטי שיחות כרך יז עמ' 517).

עוד באותה התוועדות: צפת היא אחת מערי המקלט המצילות נפשות מעניינים בלתי רצויים (שם).

ובהתוועדות ש"פ שמיני תשמ"א:

'צפת' קשורה עם ספירת הכתר מומנה נשפעים י"ג מידות הרחמים, מה שמרמז שמתנהגים עם הדר בה, בצפת, ב"ג מידות של רחמים כו' ועוד מעלות. בג' מנחם אב תשח"י, בעת ביקור "ניחום אבליים" (תורת מנחם מנחם ציון כרך ב' עמ' 360; בצל החכמה עמ' 15) – אמר הרבי:

יש לעשות תעמולה בין בני תורה אודות מעלתה וזכותה המיוחדת של צפת, להיותה העיר שבה חי ופעל האריז"ל ועל ידי זה ישפיעו עליהם להתיישב בצפת...

"ומפני גודל מעלתה של צפת היה גם שם יישוב חב"די עוד בזמנו של אדמו"ר הצמח צדק..." (בצל החכמה עמ' 295).

תוכן בנושא זה על מעלתה של צפת עיר־הקודש מההתוועדויות פורים תשל"ח וש"פ שמיני תשמ"א,

עטרה ליושנה

להחזיר עטרה ליושנה, הישוב החב"די בצפת על כל פרטיו, בית הכנסת ובית המדרש וכו'. כך כתב הרבי (אגרות־קודש כרך כח עמ' שיח) לקבוצת האברכים שעלתה להתיישב בצפת בקיץ תשל"ג ("חברי הכולל אשר בעיר הקודש צפת תובב"א").

זאת בהמשך לשיגורו של השליח המיוחד, הגאון החסיד ר' אריה לייב קפלן ז"ל – אשר שמע את רוח הדברים ביחידות מיוחדת לה זכה בט"ז תמוז תשל"ג (ראה 'כפר חב"ד' גיליון 95 (ט"ו אייר תשמ"ג) עמ' 10. 258 (ער"ה תשמ"ז) עמ' 49).

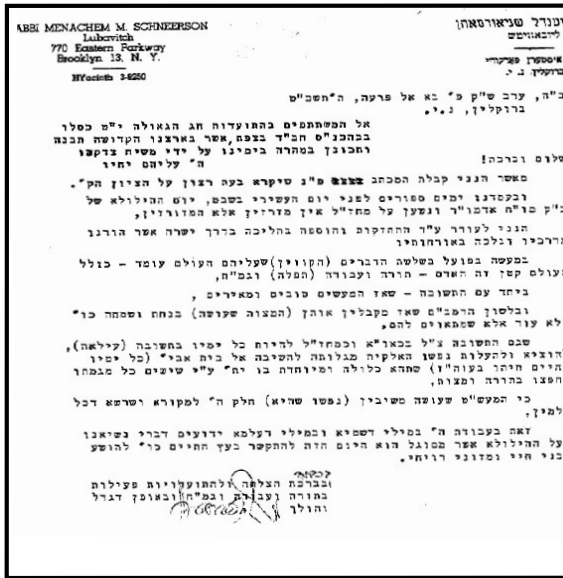
בהזדמנות נוספת, במוצאי שבת קודש פרשת שלח תשל"ח – בעת ההתוועדות (שיחות קודש תשל"ח כרך ב' עמ' 572 ואילך) התבטא הרבי ברבים:

אחד הטעמים לחידוש היישוב (החב"די) בצפת הוא היות שבה קיים בית הכנסת שנוסד על־ידי חסידי ה'צמח צדק' לפני למעלה ממאה שנה (וב'השגחה פרטית' קיים מבנה בית הכנסת)...

בדבריו חזר הרבי והדגיש את חשיבות ביסוס בית כנסת זה.

באותה התוועדות הגישו לרבי את 'מפתח' העיר – ראש העיר באותם ימים, ח"כ אהרן נחמיאס, והרב קפלן.

מכתב הרבי אל משתתפי התוועדות י"ט בכסלו תשכ"ט, בצפת

נדפס לאחר מכן בשיחה (מוגהת) משולבת בליקוטי שיחות כרך יז הוספות ל"ג בעומר (עמודים 514-518).

מחאת כלל ישראל

בשנת תש"ג שיגרו רבני ומנהיגי קהילות ישראל לכ"ק אדמו"ר מוהריי"צ מברקי מחאה בעקבות העברתם על הדת של ילדי טהרן (אגרות קודש אדמו"ר מוהריי"צ כרך ז' עמ' שיח). רבני וגבאי בתי הכנסת בצפת, 21 במספר, היו גם בין החתומים על המחאה. אלה היו בתי הכנסת הבאים: בית הכנסת אר"י הקדוש, בית הכנסת הגדול של האר"י הקדוש, חסידי צאנז, בית יעקב יצחק, תפארת משה, חסידי טריסק, חסידי טשערנאביל, אהל אברהם, חסידי קארלין, חסידי קאסאוו, בית הכנסת ווישניץ, בית הכנסת שאטקאף [=צ'ורטקוב], באהוש סינאגא [=בית הכנסת], בית הכנסת באיאן בית הכנסת אור החיים, בית הכנסת דאמריקה, בית הכנסת אבוהב. ביניהם מופיע: "שאל וועקסלער - בית הכנסת חב"ד".

זה שער השמים

בעת ביקורו של האדמו"ר רבי אהרן מבעלזא זצ"ל בצפת, בחודש תשרי תש"ה, שהה בבית כנסת זה. באותם ימים לא היה המקום פעיל, מכיוון שהיה קושי לארגן שם מניין בצורה קבועה, אולם לכבודו של אותו צדיק נוקה המקום, סודר ופונה מקום גדול ומאוורר. חסידים רבים הגיעו ובית הכנסת שקק חיים. התעסק בכך יהודי בשם ר' בנימין בלויגרונד [= שהופיע כנציג בית כנסת צאנז במברק המחאה].

את תפילות שבת תשובה, יום הכיפורים וחג הסוכות, שבת חול המועד ושמחת תורה, התפלל האדמו"ר מבעלזא בבית הכנסת חב"ד, ושם גם ערך את שולחנותיו (ראה 'אור הצפון' גיליון כו, תשרי תשע"א עמ' מד-מח), ועוד.

ימים נוראים

בקיץ תשל"ג האיץ הרבי ברב קפלן לסדר את המקום כך שיוכלו להתפלל במקום בימים נוראים [ועוד לפני כן ש"יהיה מוכן בזמנו לשבת סליחות" - שיחת טלפון מח' אלול תשל"ג]. הוראות רבות נתקבלו בנידון בטלפון (נדפסו בספר 'ימי תמימים', וראה אגרות קודש כרך כד עמ' שיח בשולי הגיליון), ות"ל המשימה הוכתרה בהצלחה (אחרי מאמצים לא קלים). לאחר ראש השנה דיווח הרב קפלן: "התפללו בסליחות וראש השנה כב' מניינים וחצי".

פעילות חב"דית מוקדמת

משנת תשכ"ח ואילך החלה פעילות של תלמידי ישיבת תומכי תמימים (במסגרת את"ה) בקרב אנשי העיר צפת, אותה ניהל הרה"ת ר' אברהם אייזנבך שי'. כך למשל התקיימו התוועדויות י"ט כסלו ועוד. בשנת תשכ"ט שיגרו משתתפי ההתוועדות מכתב לרבי, שזכה למענה במכתב כללי-פרטי מערב ש"ק פ' בא אל פרעה ה'תשכ"ט, אשר בפתחו פונה הרבי כדלהלן:

אל המשתתפים בהתוועדות חג הגאולה י"ט

צא"ח ירושלים לא ידעו למי הכוונה באיגרת, שצילומה ניתן כאן.

לאחר בירור כתב הרה"ת ר' יהושע מונדשיין ע"ה, ששימש באותם ימים מזכיר ישיבת תומכי תמימים בלוד, להרה"ח ר' טובי' שי' בלוי: "שלום וברכה! רצוף בזה מכתב אדמו"ר שליט"א שהוחזר עלידי צא"ח ירושלים, והרי הכוונה לר' ישעי' הלוי הורביץ המתגורר כיום בחיפה. באם ידועה לך כתובתו נא שלח אליו".

מי היה האיש? ובכן, הבה ונראה מה שכתב עליו הרב שמואל אלעזר הלפרין ב'ספר הצאצאים' (עמ' 112):

"לפי ספר עדן ציון לאחד מזקני חסידי חב"ד שבעיר הקודש צפת, הרה"ג ישעי' הלוי הורביץ, תלמיד-יחכם גדול וידען עצום ומחבר ספרים נפלאים מהולל בתשבחות. מגזע הרבנית דבורה, אחות ה'צמח צדק' נ"ע מאביו רבי שלום שכנא נ"ע מנישואין שניים..."

ועוד שם (עמ' 95): "הספר 'עדן ציון' של... הרב הגאון המופלג רבי ישעיהו הלוי הורביץ שליט"א יליד עיר הקודש צפת, זקן חסידי חב"ד בארצנו הק' כיום בחיפה..."

להלן העתק בפרסום ראשון של גלוייתיו משנת תשכ"ג: "ב"ה יום כ"ח ניסן י"ג לספה"ע תשכ"ג עה"ק צפת. לכבוד הרה"ח בעלי מערכת בטאון חב"ד שלום וברכה. ביום כ"ד שבט כתבתם לי אשר תוך שבועיים או ג' שבועות יבקר אצלי אחד מכם בשביל קבלת הפרטים על-דבר התיישבות החב"ד פה עיר הקודש ובעיר הקודש טבריא ת"ו. אבל כבר עבר גרש ירחים אין בא. על כן הנני להודיעכם אשר איה"ש [אם ירצה ה'] ביום אחר ל"ג בעומר אעבור מכאן לעיר-הקודש חיפה ת"ו על משך ג' חדשים... בזה עומד ח"ו הבית-המדרש שלנו חב"ד להסגר, וחסי'ושלום ימחה שם חב"ד לגמרי מכל ארץ הגליל. ובעזרת ה' יתברך יש לי דרך לטכס עמכם עצה לקיים הבית-המדרש [...] עד אשר ירחם השי"ת והנגון שלכם ופרצת יגיע עד פה: עיר-הקודש ת"ו בבא"ס [במהרה בימינו אמן סלה] בכבוד רב, ה' הורוויץ.

ומכתב נוסף: "ב"ה יום ה' אמור לספה"ע תשכ"ג בעלי מערכת בטאון חב"ד שליט"א. שלו' וברכה, גלוייתכם קבלתי ברוב תח"ח [תשואות-יחן-חן]

כסלו בביהכנ"ס חב"ד בצפת, אשר בארצנו הקדושה תבנה ותכונן במהרה בימינו על ידי משיח צדקנו ה' עליהם יחיו...

ר' אברהם אייזנבך פתח במקום ספרייה ובית חב"ד עד שהגיע הרב קפלן לצפת.

מר שז"ר וצפת

בראש חודש כסלו תשכ"ד כותב הרבי (אגרות קודש כרך כג עמ' כז) למר שז"ר:

מובן שבכללות התלהבתי להענין דישוב חב"די בסביבות צפת-מירון, אלא שלעת-עתה חסרים לי כל פרטים בזה... ותקוותי אשר בעתיד הלא רחוק על-כל-פנים אבוא עוד הפעם בכתובים עם כ' [כבודו] בנקודה זו.

היה זה שז"ר שהציע - בשנת תש"ט - לייסד את 'כפר חב"ד' בגליל. אלא שעסקני חב"ד הצליחו להוריד את שז"ר מהרעיון (ראה נשיא וחסיד עמ' 94).

לימים, בשנת תשל"ג ביקר מר שז"ר אצל הרבי, ובמהלך ה'יחידות' עמו שהתקיימה במוצאי י"ב תמוז שוחח הרבי שוב אודות צפת.

בד' מנחם-אב מסר הרב חדקוב לרב אפרים וולף, בשם הרבי ('ימי תמימים' עמ' 179): "עם ידידנו דובר ב"ב תמוז בענין צפת, לדבר אתו בענין זה בזמן הביקור אצלו [בשל העסקנים בהמשך לביקורו אצל הרבי] ולמסור לו מהפעולות בענין צפת, ושקפלן יבקר אצלו וימסור לו ד"ש מיוחד". בחודש מרחשון תשל"ד היה הרב קפלן ב'יחידות', והרבי אמר לו להשתתף בהתוועדות ר"ח כסלו הנערכת לרגל יום הולדתו של מר שז"ר, ולחזור בה על תוכן מהמאמרים של חודש תשרי. אולם שהדברים יהיו בסגנון המובן לשומעים - "ובתוך הדברי תורה - להזכיר שבפעם האחרונה בביקורו של שז"ר כאן הזכרתי על דבר ישוב חב"ד בצפת" (תשורה כ"ה טבת תשס"ט עמ' 20).

קרון חב"ד במרכז הגליל

בעיצומה של שנת תשל"ב הגיע אל צעירי חב"ד בירושלים מכתב ברכה מהרבי, אשר נכתב לקראת שנת תשל"ב ('ימי הסליחות תשל"א"), ובסניף

יורק, ואח"כ כראש הרבנים בוויניפג ומערב קנדה. בשנים אלו הדפיס את ספריו "יבא שילה" ו"פרדס הארץ" – שו"ת, אגדה ודברי חסידות. בשנת תשי"ג חזר לאה"ק (והדפיס בה את ספרו "עדן ציון") ושוב לא יצאה עד צאת נשמתו בטהרה לארצות החיים ביום כ"ב בטבת תשל"ח. תנצב"ה.

יישוב חב"ד משנת תר"ה...

בהמשך לביקורי עסקני חב"ד בשנת תשכ"ג אצל הרב הורוויץ, עליהם סופר לעיל, הנה לימים, בשנת תשל"ל, כאשר גורמים שונים ביקשו להרוס כליל את מבנה בית הכנסת – נעשה שימוש בידיעותיו של הרב הורוויץ, כפי שמתועד בשיחות הטלפון של הרב אפרים וולף עם מזכירות הרבי ('ימי תמימים' כרך ד' עמ' 369):

"כ"א מנ"א תשל"ל. גם ר' טוביה בלוי (שהוא חוקר תולדות חב"ד בארה"ק) אומר כי לפי הפרסומים והדברים שליקט היה בית הכנסת חב"ד בצפת מזמן אדמו"ר הצמח צדק, והזקנים שאיתם דיבר בקשר לזה התייחסו לבית כנסת זה כבית הכנסת חב"ד... היום יבקרו בצפת רע"ז סלונים יחד עם ר"ט בלוי, ויבררו שוב ענין זה אצל זקני צפת".

עוד מדווח הרב וולף באותו יום (שם): "לבקשתנו, שוחח ר' חיים אהרן דוברוסקי עם ר' ישעי' הורביץ (המתגורר בחיפה ומלידי צפת) וזה סיפר לו כי בית כנסת זה הוא עתיק, ושמע כי אדמו"ר הצמח צדק שלח 100 קערבלאך לבניית בית כנסת חב"ד זה".

ובכ"ב מנ"א תשל"ל (שם עמ' 372): "גם ר' ישעי' הורביץ חתם על מכתב שלדבריו נבנה בית הכנסת בערך בשנת תר"ה...".

***

בשנת תשל"ל – תשל"ג עסקו בעידוד הרבי, במפעל "מאתים שנות חב"ד בארץ ישראל" (על כך ברשימה בפני עצמה בע"ה). יצוין, כי התחנה השביעית בהתיישבות החב"דית בארץ ישראל היא "ההתיישבות בצפת, בית הכנסת חב"ד שם", וברשימת הדמויות בישוב החב"די בארץ מופיע במקום העשירי "רבי אשר הורביץ (צפת)", אביו של ר' ישעי', הנ"ל.

והנני שבע רצון אשר ש"ב [שאר בשרי] הרה"ח רע"ז ס' ר' עזריאל זעליג סלונים] שליט"א רצונו להצטרף לנסיעתכם, כי הוא שהוא עיקר המנהל בכל עניני חב"ד, תקוותנו בעזרת ה' יתברך להגיע לעצה טובה בענין קיום חב"ד פה עה"ק צפת תבנה ותכונן. ובענין זמן ביאתכם... ביום ג' וביום ג' איה"ש אהי' פנוי ויעלה בידי למסור לכם כל תקופות חב"ד שבפה ושבעה"ק טבריא ת"ו, וגם לטכס עצה להתחלה טובה להרמת קרן חב"ד במרכז ארץ הגליל שהוא גם משכן קודש-הקדשים רבינו האר"י ז"ל זי"ע בעל המקור של נוסח אדמו"ר הזקן נ"ע זי"ע ומענינותיו הקדושים, ולא תהיה ארץ הלזו החוצה ח"ו וד"ל. ויהי רצון שיהי' הכל בשעה טובה ומוצלחת. בכבוד רב ובברכה שלימה, להתראות י' הורוויץ".

בספר 'מגדל עז' (כפ"ח תשמ"מ – עמודים רמד-רעח) נדפסו ממנו שבעים סיפורים בשם "זכרונות שילה", שם הקדים העורך (הרה"ח ר' יהושע מונדשיין (ז"ל)) את הדברים הבאים: "סיפורי הזיכרונות שלפנינו נרשמו עלידי הרה"ח הרה"ג ר' ישעיה הלוי הורוויץ ע"ה ששמעם ממקורות נאמנים, ובהם דברים שקיבל מאביו ר' אשר יחזקאל שאדמו"ר הצמח צדק היה דודו־זקינו, ובמחיצתו ובמחיצת בניו הק' ישב שנים רבות.

"בשנת תש"ה מסר את הסיפורים לפרסום בספר שערך הרה"ח ר' רע"ז סלונים למלאות מאתיים שנה להולדת אדמו"ר הזקן, אך לא אסתייעא מילתא להדפסת הספר בעתו. הדברים מוצאים עתה כאן את תיקונם, אלא שהמחבר ע"ה שוב לא זכה לראותם נדפסים כי נלקח מאתנו בין הגהה להדפסה.

"הרה"ג הרה"ח ר' ישעיה הורוויץ נולד בצפת באלול תרמ"ג, והוא נצר למשפחת אדמו"ר הצ"צ, והאדמו"רים לבית קארלין, טשערנאביל ואמדור, ומבית אמו הוא נכד להרה"ח ר' ישראל יפה מחסידי אדמו"ר הזקן. בשנת תרס"ט נסמך להוראה מהגאון המפורסם הרידב"ז, שכתב עליו בהסכמתו בין שאר הדברים: "וכבר הוא רב לעדה חב"ד בפה [צפת] עה"ק תובכ"א ושוקד יום וליילה על התורה... כי הרב הזה הוא באמת אין דוגמתו בזמנינו בתורה וביראה בכל הגליל". בשנת תרפ"ב נאלץ לעזוב את אה"ק וכיהן כשנה כרב לעדת חב"ד בניו

פרשת בלק

מי מנה עפר יעקב (כג,י)

במעמקי האדמה טמונים אוצרות יקרים ונפלאים, ויש צורך בעבודה וביגיעה רבה כדי לגלותם. לכן נמשלו בניישראל ל'עפר', שכן בכל יהודי טמונים אוצרות יקרים של אמונה, אהבה ויראה, אלא שיש לעמול ולהתייגע כדי לגלותם.

(כתר'שם טוב, הוספות, סימן מד)

מה טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל (כד,ה)

"יעקב" – מלשון 'עקב', רומז לבעלי-עסק. ואילו "ישראל" – 'לי ראש' – רומז ליושבי-אוהל, שתורתם אומנותם.

לכן נאמר אצל יעקב "אוהליך" ואצל ישראל "משכנותיך", שכן כאשר בעל-עסק קובע עיתים לתורה הרי זה אצלו כ'דירת עראי' בלבד – 'אוהל'; ואילו תורתו של יושב אוהל היא 'דירת קבע' ו'משכן'.

(ליקוטי תורה במדבר עמ' עד)

* * *

בזמן הגלות, שאז כללות העבודה היא מתוך מסירות-נפש והתגברות על ניסיונות, הרי "אוהלי יעקב" שווים במעלה ובחשיבות ל"משכנות ישראל".

זהו שרמז הכתוב: "מה" – כשהעבודה היא בבחינת 'מה' וביטול, מתוך מסירות-נפש, אזי "טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל" – טובים "אוהלי יעקב" כ"משכנות ישראל".

(ספר-המאמרים קונטרסים א עמ' נ)

וקם שבת מישראל ומחץ פאתי מואב (כד,ז)

המשפיע הרה"ת ר' גרונם אסתרמן רגיל היה לומר: תורת החסידות הכללית באה לברר את המידות דקליפה, ואילו חסידות חב"ד באה לברר את המוחין דקליפה. זהו שרמז הכתוב: "וקם שבת מישראל" – יקום שבת מסויים מר' ישראל בעל-שם טוב, "ומחץ פאתי מואב" – יברר את הקליפה של "מואב", חכמה דקליפה (אב רומז לחכמה).

(מפי השמועה)

והאביד שריד מעיר (כד,ט)

על מלך המשיח אומר כן, שנאמר בו וירד מים עד ים (רש"י)

פעם שאל פריץ אחד אצל יהודי: מה תעשה אם יבוא המשיח שלכם ואני לא אאמין בו? השיב היהודי מיניה וביה: אין לך מה לדאוג, שכן אם אתה לא תאמין בו, אף אני לא אאמין בו...

(מפי השמועה)

"בן עשרים לרדוף"

בן חמש שנים למקרא, בן עשר שנים למשנה, בן חמש עשרה לגמרא, בן שמונה עשרה לחופה, בן עשרים לרדוף. . . בן מאה כאילו מת ועבר ובטל מן העולם (פרק ה משנה כב)

ביאור כ"ק אדמו"ר:

בנוגע לבריאת האדם – שנברא כדי להשלים את הכוונה של עשיית דירה לו יתברך בתחתונים, עליידי זה ש"ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה" – איתא במדרש ש"אדם וחווה כבני עשרים שנה נבראו". וכיון שכן הוא הסדר מצד הבריאה, ש"עולם על מליאתו נברא", ורק לאחר חטא עץ הדעת, שהעולם אינו כתיקונו, יש גם הקדמת השנים עד שנעשים "כבני עשרים שנה", הרי מובן, שגם עתה, הנה עיקר ותכלית העבודה היא כשנעשים בני עשרים שנה, שאז נתמלא כוחו של האדם. ובלשון המשנה – "בן עשרים לרדוף":

אף שהפירוש הפשוט "לרדוף" הוא "אחר מזונותיו, לאחר שלמד מקרא משנה וגמרא ונשא אישה והוליד בנים, צריך הוא לחזור ולבקש אחר מזונות" [...], הרי כיון שפרנסה גשמית תלויה בפרנסה רוחנית, כמו שכתוב "אם בחוקותי תלכו וגו'" ונתתי גשמיכם בעתם וגו'", היינו, שברכת ה' בעניינים הגשמיים היא בתנאי קיום התורה ומצוות – מובן, שביחד עם הרדיפה אחר מזונות גשמיים צריכים גם לרדוף אחר מזונות רוחניים.

ויש להוסיף בזה, שלאחרי הסדר של "בן חמש שנים למקרא, בן עשר שנים למשנה כו' בן חמש עשרה לגמרא" (עד גיל עשרים), שעיקר ההתעסקות היא בלימוד התורה – אזי מתחיל סדר העבודה של "בן עשרים לרדוף" בנוגע לענין המעשה (קיום המצוות, כולל בירור עיני העולם), שהרי "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה", וכמודגש גם בנוגע למצוות הקהל: "תקרא את התורה גו' הקהל את העם האנשים והנשים והטף גו' למען ישמעו ולמען ילמדו גו' ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת גו' ליראה את ה' אלוקיכם וגו'".

ומזה מובן בנוגע לתלמידי הישיבות [. . .] שהם בסביבות גיל עשרים שנה – עיקר זמן העבודה – שאצלם צריך להיות עניין ה"לרדוף" ("יאָגן זיך") בנוגע ללימוד התורה (שהרי כל זמן שנמצאים בין כתלי הישיבה אין להם דאגות הפרנסה כלל), לשגשג ("שטייגן") בלימוד התורה ביתר שאת וביתר עוז.

(תורת מנחם (תשי"ג) חלק ז, עמ' 29)

הביאור במאמר חז"ל באבות "בן מאה כאילו מת ועבר ובטל מן העולם", שלכאורה אינו מובן: כל העניינים הנמנים במשנה שם מהווים הוראות למעשה בהנהגתו של האדם – "בן חמש שנים למקרא", "בן עשר שנים למשנה", "בן י"ג למצוות" כו', ומהי ההוראה בזה ש"בן מאה כאילו מת ועבר ובטל מן העולם"?!...!

והביאור בזה: עניינו של "בן מאה" בעבודת האדם, הוא, שלימות הבירור והזיכרון בכל עשר כוחות הנפש, ובאופן פרטי דווקא, כפי שכל כוח (מעשר הכוחות) כלול מעשר, אשר עליידי זה נעשה "בן מאה" (עשר פעמים עשר). ואז – הרי הוא "כאילו מת ועבר ובטל מן העולם", כלומר, שכבר אין לו שייכות עם עיני העולם, ובמילא אין לו לחשוש ממצאות העולם, כאילו שאין לו יצר הרע.

(שם, עמ' 157)

הלכות ומנהגי חב"ד

ממכתביו ליום זה:

"לא אותי בלבד גאל הקב"ה בי"ב תמוז, כי אם גם את כל מחבבי תורתנו הקדושה, שומרי מצווה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה"⁷.
"בשני ימי הגאולה י"ב וי"ג תמוז הבאים עלינו לטובה יתוועדו אנ"ש..."⁸.

"יום התוועדות והתעוררות לחיזוק התורה [וכן: "בדבר חיזוק דרכי החסידות בקביעות ושמירת זמני לימודי דא"ח, ולהתעורר בקיום ענייני הלימוד"⁹] בכל אתר ואתר לפי ענייניו"⁵.

יום שלישי

"ג בתמוז, חג הגאולה

יום בו יצא כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע לחירות. מנהג כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לעשות מגבית בעת ההתוועדות – עבור המוסדות הידועים בשם "אהלי יוסף יצחק"¹⁰.

יום רביעי

"ד בתמוז

סוף זמן קידוש לבנה¹¹ – יום שלישי בערב, אור ליום רביעי.

חג המוני שהיה בעיר ביום זה, היה השחרור בפועל רק בי"ג בתמוז.
(7) ספר המנהגים שם, מאג"ק שלו ח"ב עמ' פ.
(8) 'היום יום' יב תמוז, מאג"ק שם עמ' קפב.
(9) 'היום יום' יג תמוז וספר המנהגים שם עמ' 100, מאג"ק שם עמ' תכ.
(10) ספר המנהגים שם. וראה לקוטי שיחות חלק כג עמ' 270, שזהו דבר הפשוט שאין צריך להזכירו במפורש בכל שנה [ועד"ז בקשר לניגונים בהתוועדות, כמו "ניעט ניעט ניקאווא", ועוד – שיחת ש"פ מט"מ תש"מ סמ"ז, עיי"ש], ומי שלא נתן – ישלימנה בימים שלאחרי זה, עיי"ש.
(11) וזהו סוף זמן קידוש לבנה גם בדיעבד, כיוון שזמן זה מסיים הפעם ביום חמישי בשעה 13:35.

שבת קודש פרשת בלק'

'א בתמוז

פרקי אבות – פרק ה.

יום ראשון

"א בתמוז

במנחה אין אומרים תחנון.

יום שני

"ב תמוז, חג הגאולה

אין אומרים תחנון³.

"מועד המועדים"⁴. יום הולדת את כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, בשנת תר"מ⁵. יום בו נתבשר – בשנת תרפ"ז – שהוא חופשי מגלותו אשר הגלה – אחרי שהיה תפוס במאסר – על עבודתו בחיזוק התורה והיהדות⁶.

(1) בחו"ל: חוקת.

(2) קביעתו בחודש הרביעי היא התחלת הגילוי דלעתיד לבוא, כיוון שפנימיות צום הרביעי הוא עניין של ששון ושמחה – ספר השיחות תשמ"ח ח"ב עמ' 507, 531 ובכ"מ.

(3) לוח 'היום יום'. ספר המנהגים. לוח כולל חב"ד.

במשך השנים נוספו הוראות, כמו להתוועד גם ביום ט"ו תמוז (שלימות הגאולה, יום בו הגיע בעל הגאולה לביתו – 'התוועדות' תשמ"ז ח"ד עמ' 44); להתוועד עד כולל ש"ק י"ז בתמוז (לפי הקביעות אז), ואף ב"ט בו (יום הברית-מילה של בעל הגאולה) באופן המותר – למצוא שמחת ברית-מילה או פדיון הבן וכיו"ב, וכשמשתתפים בשמחה זו ידגישו גם את הברית, ויחזרו חסידות מבעל הברית ('תורת מנחם – התוועדות' תשמ"ה ח"ד עמ' 2515).

(4) לשון בעל הגאולה באג"ק שלו ח"ב עמ' תכ. וביאר כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו: "מועד ענייני – שנעשה בו נס, וי"ב תמוז הוא מועד נוסף הכללי, ניסו של ראש ישראל, שממנו נמשכים כל המועדים וניסים פרטיים" – לקוטי שיחות ח"ד עמ' 1322.

(5) תולדות ימי חייו ב'ספר התולדות – אדמו"ר מהוריי"צ' (ארבעה כרכים, הוצאת קה"ת, כפר-חב"ד תש"ל – תשל"ו).

(6) ספר המנהגים שם. פרשת ימים אלו בספר התולדות הנ"ל ח"ג ובפרט מפרק כא ואילך, ובספר השיחות תר"פ"ז עמ' יא ועמ' 171 ואילך. ושם הובא, שכיוון שהיה המשרד סגור בי"ב בתמוז בשל

שנת התשעים

"אצלי בפרט, י"ב תמוז הוא יום ירידת נשמתי בגופי בעלמא דין, להשלים את הכוונה העליונה בירידת הנשמה למטה • "אצל יהודים בכלל, משמש י"ב תמוז כיום ניצחון אור עבודת הרבצת תורה על החושך של מנגדי התורה ודת ישראל" • התחלת שנת התשעים לגאולת כ"ק אדמו"ר הרי"צ בשנת תרפ"ז, ומאה שלושים ושש שנים להולדתו בשנת תר"מ

י"ב תמוז תר"מ

בשנת תר"מ, השנה שבה נולדתי, חל י"ב תמוז ביום שני (פרשת פינחס). שבעה־עשר בתמוז חל אז בשבת. בליל שבת, בעת השלום זכר וביום השבת ל"בן זכר", היה סבי הרבי כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר מוהר"ש בשמחה רבה וסיפר הרבה סיפורים, אשר נכתבו בכתב יד קדשו של הוד כ"ק אאמו"ר הרב הקדוש [=הרש"ב].

(ספר השיחות קיץ ה'ש"ת עמ' 157 (בתרגום מאידיש))

י"ב תמוז תרנ"ה

כ"ק מו"ח אדמו"ר סיפר פעם בחגיגה של י"ב תמוז – בקשר עם דברי ימי חייו – אודות שנת תרנ"ה, בהיותו בן חמש־עשרה שנה. היה זה בתקופה שאביו, כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, היה כבר בנאות־דשא . . . והסדר היה, שביום שני בשבוע היה נוסע העירה, לליובאוויטש, מפני כמה עניינים, גם כדי לקבל אנשים ל"יחידות". גם ביום שני בשבוע שבו חל י"ב תמוז, היה כ"ק אדנ"ע בליובאוויטש. ואחר־כך, ביום רביעי י"א תמוז, קרא את כ"ק מו"ח אדמו"ר, ואמר לו, שלמחרת, ב"ב תמוז, יקום בהשכמה, לפנות בוקר, וייכנס אליו (מבלי לבאר לו סיבת הדבר).

וסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר, שבשעה הרביעית לפנות בוקר כבר טבל כ"ק אדנ"ע בנהר, וציווה גם אותו לטבול, ואמר, שיסעו עתה לליובאוויטש. [. . .] כשבאו לליובאוויטש . . . נסעו (או הלכו) ל"אוהל" – מקום מנוחת אבי אדנ"ע, אדמו"ר מהר"ש, וכן אביו, הרבי הצמח־צדק.

בבואם לאוהל, פתח אדמו"ר נ"ע את ארון הקודש (בבית המדרש שלפני האוהל), ואמר: הנני מביא היום את בני לעקדה. בעקדה ישנו עוקד ועקד. אברהם אבינו ע"ה עקד את יצחק בנו כדי שלא יהי' בו פסול ח"ו. כמו כן ברצוני שהעקדה תהיה כפי הרצוי . . . ואמר בפני כ"ק מו"ח אדמו"ר, שעכשיו, במעמד אבות הקדושים, רצונו לכרות ברית עמו, והעמידו כנגדו, וסמך שתי ידיו עליו, ואמר, שמוסר לו – דברו בלשון נוכח – את העבודה בעסקנות הכלל בעניינים גשמיים ועניינים רוחניים. והוסיף לבאר . . . לשון הכתוב "חגרה בעוז מתני", ומהו "עוז"? – מסירת נפש, ומהי מסירת נפש? – "כך ולא אחרת" ("אזוי און ניט אַנדערש").

(שיחת יום ב' פ' בלק, י"ב תמוז, ה'תשח"י. תורת מנחם חלק כג עמ' 139)

י"ב – י"ג תמוז תרפ"ז

ביום שלישי, י"ב בתמוז הופיע הרבי בגי'או להתייצבות השבועית המוטלת עליו. פקיד הגי'או קיבל אותו בסבר פנים יפות ובידידות ואמר לו:
הנך פטור מכל התייצבות נוספת, הגיעה פקודה לתת לך שחרור מלא. והנני מאושר להיות הראשון לבשר לך על גאולתך.

(ספר התולדות חלק ג עמ' 221)

בבואי ביום ג' י"ב תמוז (יום הולדתי) להתראות לפניהם כחוק, הודיעו לי כי הגיע פקודה נמרצת אשר ישחררוני, אמנם באשר הוא יום חגם (כי בקאסטראמא היה ביום ההוא חג המוני) על כן תעודת החופש אקבל ביום המחרת היינו ביום ד' י"ג תמוז.

(אגרות קודש כ"ק אדמו"ר הרי"צ חלק ב ע' 10)

בי"ב תמוז תרנ"ד, בהיותנו ב"נאות דשא", חילק אבי משקה לנוכחים [- לכבוד יום הולדת בנו, כ"ק אדמו"ר הרי"צ]. פנה הרשב"ץ לאבא ואמר: היכן ראיתם כזאת, אצל אביכם או אצל סבכם? ענה לו אבי: סמוך נא עלי.

וסיים כ"ק אדמו"ר [הרי"צ]: הנני אסיר תודה לו. [- לרשב"ץ, שבגלל שאמר "היכן ראית כזאת", אמר כ"ק אדמו"ר מהורש"ב: "סמוך נא עלי", היינו הנס ד"ב תמוז. (לשמע אוזן עמ' קסה בשם כ"ק אדמו"ר)].

(ספר השיחות תר"פ"ז, עמ' 172)

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעיה ע"ה דייטש